

Bilimle Uğrasalım

Kuşları Tanıyalım

Evinizin bahçesindeki ağaçlarda, parklarda, ormanlarda, sulakalanlarda yaşayan yüzlerce kuş türü var. Bunlardan bazılarını tanımak, bunlarla ilgili ilginç bilgileri öğrenmek, kuş gözlemciliği yapmak ve kuşları korumak ister misiniz?

Hangi Etkinlikleri Yapabilirim?

Kuşları tanımanın en iyi yolu, kuş gözlemcisi olmaktır. Kuş gözlemciliği hakkındaki bilgilere <http://www.kustr.org/> adresli web sitesinden ulaşabilirsiniz. Bu sitede ülkemizdeki kuşlarla ilgili bilgiler de var.

Kuş gözlemciliğine başladıktan sonra bir kuş gözlem topluluğu kurabilirsiniz.

İşe çevrenizdeki kuşları gözlemleyerek başlayabilirsiniz. Bunun için bir kuş rehber kitabı, dürbün ve gözlem defteri edinebilirsiniz. Çevrenizde hangi kuşlar var? Bu kuşlar neyle besleniyorlar, yuvalarını nereye, nasıl yapıyorlar,

yavruları ne zaman yumurtadan çıkıyor ve uçuyor? Tüm bu soruların yanıtlarını bulmaya çalışabilirsiniz. Ancak, bu araştırmalar sırasında kuşları rahatsız edecek bir şey yapmamaya, onlara zarar vermemeye özen gösterin.

Sert geçen kış mevsimlerinde kuşlar besin bulmakta zorlanabilirler. Onlara yardım etmek için yemlikler hazırlayabilirsiniz. İşte size bir tarif: Bir tabağa oda sıcaklığında margarin parçaları koyun. Üzerine rendelenmiş peynir, fıstık, kuru üzüm, buğday ekleyin ve bunları karıştırın. Karışımı çam kozalaklarının pullarının arasına doldurun. Yemliğinizi hazır. Sonra da yemliği bir iple bir ağacın dalına takabilirsiniz.

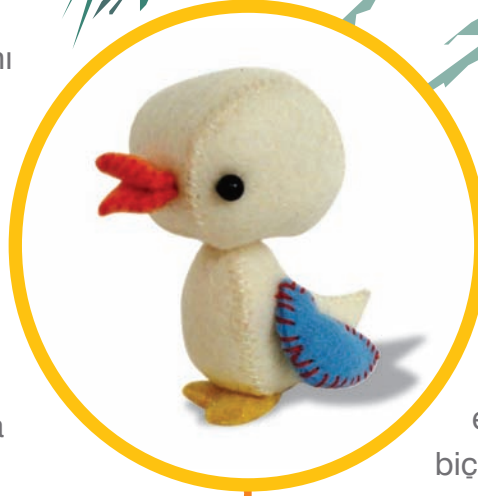
Kuşları tanımanın bir başka yolu da onlarla ilgili belgeselleri izlemek. Örneğin “Kuşlar Kanatlı Uygarlık”, binlerce kilometre yol alabilen göçmen kuşların öyküsünü anlatan çok güzel bir belgesel.

Türkiye’de 305 “Önemli Doğa Alanı” var. Bunların 255’i aynı zamanda “Önemli Kuş Alanı” olarak ilan edilmiş. Çevrenizde Önemli Kuş Alanı olup olmadığını, böyle bir alan varsa, hangi özellikleri nedeniyle önemli olduğunu araştırın.

Son günlerde “kuş gribi” olarak bilinen tehlikeli bir hastalık var. Bu hastalıkla ilgili bilgilerin olduğu

<http://www.kusgribinedir.com/> adresli web sayfasını inceleyebilir ve alınması gereken önlemler hakkındaki filmi <http://egitek.meb.gov.tr/kusgribi/KusGribi.html> adresli web sayfasından izleyebilirsiniz.

Kendinize oyuncak bir kuş yapmaya ne dersiniz? Koyun, keçi gibi hayvanların yünlerinden yapılan keçe, oyuncak bir kuş yapmak için iyi bir malzeme. İşe baş

hazırlayarak başlayın. Keçeden iki daire ve bu dairenin çevresi nin uzunluğunda dikdörtgen biçiminde bir parça kesin. Dikdörtgenin kısa kenarlarını dikin ve böylece bir silindir elde edin. Bu silindirin daire biçimindeki parçalarını da dikerek ekleyin. Ancak tüm parçaları birleştirmeden önce başın içine pamuk doldurun. Gövdeyi elma dilimi biçiminde hazırlayabilirsiniz. Elma diliminin üç yüzeyi olduğunu unutmayın. Bu üç parçayı keçeden kesip dikerek birleştirin. Gövdenin içini de pamukla doldurun. Kanatlar ve ayakları da yaptıktan sonra gaga ve gözler gibi ayrıntıları düşünebilirsiniz. Gözleri yapmak için boncuk kullanabilirsiniz.

Hangi Kaynaklardan Yararlanabilirim?

✿ TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları’ndan “Kuşlar”ı okuyabilirsiniz. Marsık Yayınları’nın da aynı adlı küçük yaştakiler için bir kitabı var. Doğal Hayatı Koruma Derneği’nden “Türkiye’nin ve Avrupa’nın Kuşları” ve Kuş Araştırmaları Derneği’nden “Kuş Gözlemcisinin Cep Kitabı’nı edinebilirsiniz.

Çevremizdeki Kuşlar

Çevremizde birçok kuş türü yaşıyor. Bu kuşlardan birkaçını bir sudoku çözerek tanımaya ne dersiniz? Yapmanız gereken her satıra, her sütuna ve her yeşil çerçevenin içine bu 8 kuş türünü yerleştirmek!

Kumru

Sığırcık

Kızılgerdan

Karataşuk

Serçe

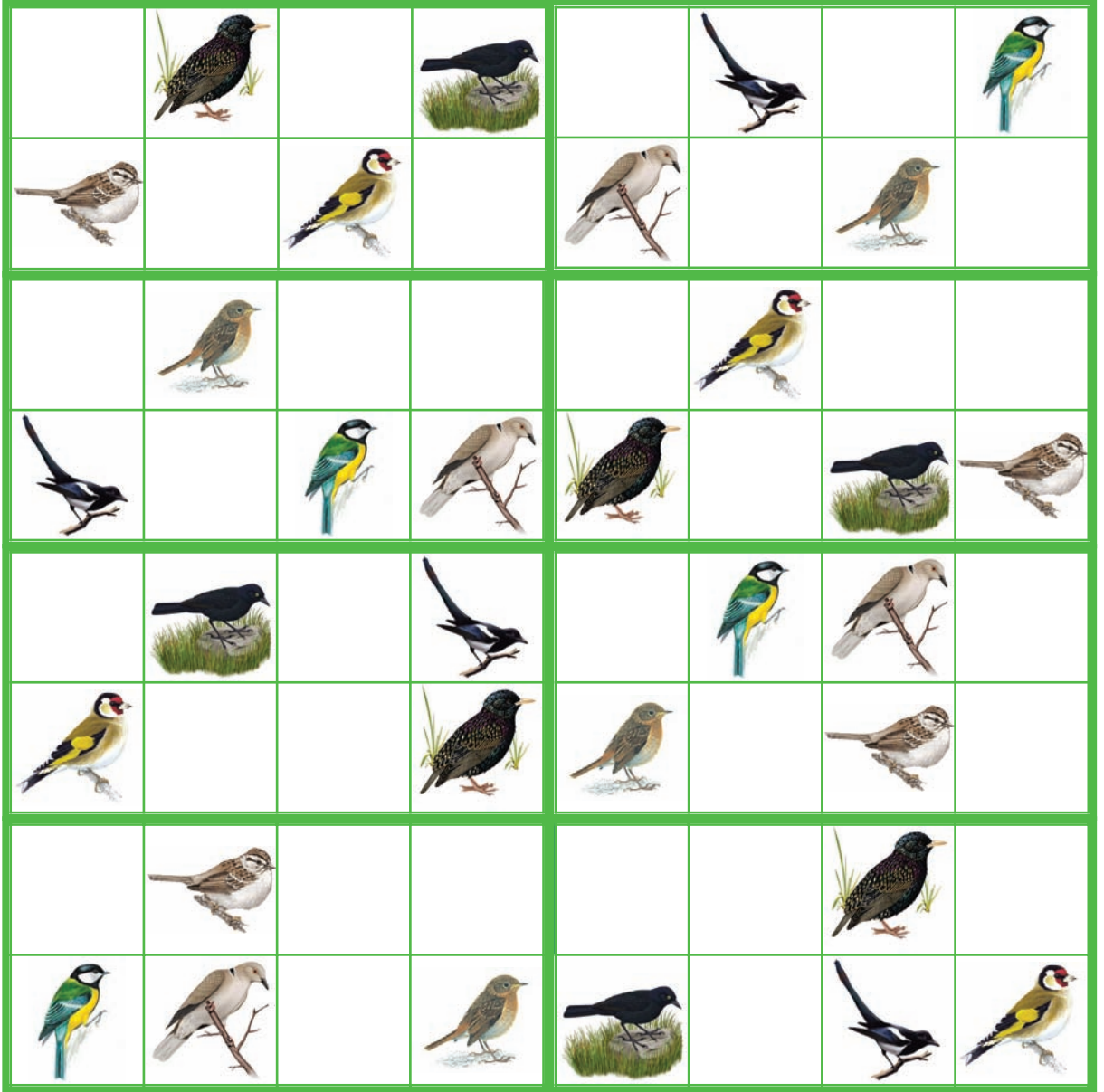
Saksağan

Saka

Büyük
baştanka

Rekor Kıran Kuşlar

Aşağıda kuşlar dünyasından birbirinden ilginç 10 rekor var. Bu rekorların hangi kuşlara ait olduğunu bulabilir misiniz?

Kuzey sumrusu

Gökdoğan

Benekli akbaba

Onagadori

Avustralya pelikanı

1 En büyük kuş, 156 kilogram ağırlığında ve 2,7 metre boyunda!

2 En küçük kuş, 1,6 gram ağırlığında ve 5,7 santimetre boyunda!

3 En hızlı kuş, saatte 188 kilometreye varabilen bir hızla dalış yapabiliyor!

4 En uzağa göç edebilen kuş, 40.200 kilometre yolu gidip gelebiliyor!

5 En uzun kanat açıklığına sahip kuşun, bir kanattan diğerine uzunluğu tam 363 metre!

6 En uzun tüyü olan kuşun, 10 metreye ulaşan bir kuyruğu var!

7 En yüksekte uçabilen kuş, 11.700 metre yüksekliğe çıkabiliyor!

8 En uzun gagası olan kuşun, 47 santimetre uzunluğunda gagası var!

9 En hızlı yüzen kuş, sualtında saatte 36 kilometre hızla gidebiliyor!

10 En çok sözcük bilen kuş, 800 sözcük biliyor!

Gri papağan

Albatros

Gentoo pengueni

Sinekkuşu

Devekuşu

Kuş Gibi Yemek!

Bir kuşun gagasına bakarak hangi besinlerle beslendiğini anlayabilirsiniz. Örneğin etle beslenen doğan, şahin gibi kuşların gagaları kanca şeklindedir ya da saka, bülbül gibi tohumla beslenen kuşların gagaları kısa, kalın ve sivri uçludur. İşte size kuşların gagaları ve besinleri arasındaki ilişkiden yola çıkarak arkadaşlarınızla oynayabileceğiniz eğlenceli bir oyun...

Ördek

Martı

Kartal

Çaprazgaga

Amerika çobanaldatanı

Kılıçgaga

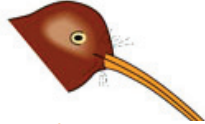
Ağaçkakan

Papağan

Flamingo

Kiwi

Kaşıkçı

Pelikan

Yukarıdaki kuşların gagalarını inceleyin.

Kendinize bir kuş seçip onun gagasına benzer bir düzenek tasarlayın. Bunu dondurma çubuğu, kürdan, pipet, yapışkan bant, kâğıt, paket lastiği vb. malzemelerle yapabilirsiniz. Kuşun gagasını çağrıştıran mandal, makas, kerpeten, kaşık gibi aletler de kullanabilirsiniz.

Gagalar hazırlandıktan sonra yere birbirinden 2 metre uzakta, yarıçapı 1,5 m olan iki daire çizin.

Dairelerin içine eşit miktarda kuş yemi yerine geçecek malzemeler koyun. Yem olarak solucan yerine paket lastikleri, taşlar, böcek yerine bilyeler, madeni paralar işe yarar. Elinizdeki çeşitli malzemelerden başka yemler de hazırlayabilirsiniz.

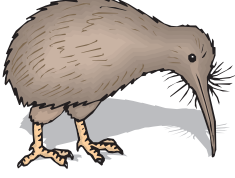
İki gruba ayrılın. Gruptaki herkesin bir elinde hazırladığı gaga, bir elinde de bir bardak olsun.

Dairelerin çevresinde sıralanın. Biri başla komutu versin. Bu komutla birlikte elinizdeki gagayla yem toplamaya başlayın. Yemlerin tümünü önce toplayan grup oyunu kazanır.

Bu arada elinizdeki gagayla en kolay hangi yemi toplayabildiğinize dikkat edin. Gagasını yaptığınız kuş, gerçekten de en kolay topladığınız besinlerle mi besleniyor kontrol edin.

Kuşları Korumak...

Kuşları korumanı bir yolu da onların karşı karşıya oldukları problemleri çözmeye çalışmaktır. Bulunduğunuz yerde kuşlarla ilgili bir problem olup olmadığını araştırın. Varsa bu problemi aşağıdaki “problem çözme” basamaklarını uygulayarak çözmeye çalışın.

Problemi tanımla!

.....

.....

.....

Olası çözümleri düşün, beyin fırtınası yap!

.....

.....

.....

Bir çözüm seç, araştırma yap ve bir varsayımda bulun!

.....

.....

.....

Varsayımını sına!

.....

.....

.....

Sonuçları değerlendir ve paylaş!

.....

.....

.....

Kuşları Ayırdetmek...

Kuş gözlemcileri silüetlerinden bile kuşları tanıyabilirler. Kuşların vücut ve kuyruk şekilleri, baş, bacak ve kanat büyüklükleri arasındaki oranlar ve kanat uzunlukları onlar için birer ipucudur. Bu ipuçlarına bakarak aşağıda kaç kuş türü var, sayabilir misiniz?

Yanıtlar

Çevremizdeki Kuşlar

Rekor Kıran Kuşlar

1. Devekuşu
2. Sinekkuşu
3. Gökdoğan
4. Kuzey sumrusu
5. Albatros
6. Onagadori (bir tür evcil horoz)
7. Kızıl akbaba
8. Avustralya pelikani
9. Gentoo pengueni
10. Gri papağan

Kuşları Ayırt Etmek...

Resimde 23 kuş türü var.

Hazırlayan: Tuğba Can

Katkılarından dolayı Doğa Derneği'nden Bahtiyar Kurt'a ve Kraliyet Kuşları Koruma Derneği'ne (RSPB) teşekkür ederiz.

Kuş Maskesi

Mavi baştankara maskesi yapmaya ne dersiniz? Bunun için aşağıdaki resimleri kesin ve işaretli yerlerden katlayın. Burun bölümünü hazırladıktan sonra gözler arasındaki yerine yapıştırmayı unutmayın.

